dr Monika Suska-Kuźmicka
Uniwersytet Warmińsko – Mazurski
w Olsztynie

Olsztyn, 15.07.2020

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Emilii Lilianny Wasilewskiej
pt. *Koncepcje kar cielesnych w świetle retrospekcji doświadczeń osób dorosłych (studium fenomenologiczne),*
napisanej pod kierunkiem prof.dr.hab. Andrzeja Olubińskiego
z udziałem promotora pomocniczego dr Moniki Suskiej-Kuźmickiej

Jako promotor pomocniczy przedłożonej do oceny rozprawy doktorskiej mgr Emilii Lilianny Wasilewskiej twierdzę, że Doktorantka podjęła niezwykle istotny na gruncie pedagogiki temat badawczy w aspekcie dociekań psychologiczno – pedagogicznych oraz socjologiczno – prawnych. Zagadnienie stosowania kar cielesnych wobec dzieci stanowi współcześnie jeden z najważniejszych na arenie międzynarodowej dyskurs społeczno - polityczny dotyczących zjawiska krzywdzenia dzieci.

Celem dysertacji jest identyfikacja i opis sposobów konceptualizacji doświadczania kar cielesnych w dzieciństwie. Autorka z humanistycznym zaangażowaniem, pedagogicznym zacięciem, świadomie i kompetentnie realizuje krok po kroku obrany cel badawczy, dokonując wnikliwej i oryginalnej analizy wyników badań własnych w oparciu o strategię badań jakościowych. Dysertacja opracowana przez Doktorantkę podzielona została na trzy rozdziały: teoretyczny, metodologiczny oraz empiryczny. W części teoretycznej pracy Autorka odniosła się szczególnie do oceny roli przemocy w wychowaniu rodzinnym w kontekście wybranych teorii humanistyczno – emancypacyjnych oraz poznawczych i behawioralnych. Teoretyczne rozważania ukierunkowano również na współczesne rozumienie kar cielesnych w perspektywach wychowawczej, prawnej oraz ekologicznego modelu uwarunkowania przemocy wobec dziecka w rodzinie. Zaprezentowano raporty dotyczące skali zjawiska w Polsce, jak również konsekwencje bicia dzieci w wymiarze osobistym, społecznym oraz ekonomicznym.

Rozdział drugi stanowi zbiór metodologicznych założeń w oparciu o humanistyczny model badawczy oraz etyczne implikacje przebiegu procedury badawczej. Humanistyczny model poznania naukowego jest zasadny w zrozumieniu źródeł uzasadnienia stosowania kar

cielesnych w wychowaniu w celu kreowania strategii zmiany społecznej świadomości pedagogicznej. Zrealizowano badania metodą wywiadu fenomenograficznego. Założenia teleologiczne badań własnych takie jak cel, przedmiot i problematykę badań sformułowano poprawnie. Zastosowano podejście jakościowe w badaniach dotyczących stosowania kar wobec dzieci, które jest cennym zabiegiem metodologicznym ze względu na fakt, iż większość opracowań naukowych w tym zakresie oparte jest na strategii badań ilościowych.

Doktorantka w części empirycznej pracy odniosła się do kluczowych kategorii fenomenograficznych: kontekstu sytuacyjnego doświadczania kar cielesnych w dzieciństwie, ujęcia fenomenu karania w kolektywnej świadomości oraz różnych koncepcji kar cielesnych w odniesieniu do retrospekcji doświadczeń, jak również do budowanej obecnie relacji wychowawczej badanych i ich dzieci. Uzyskane wyniki badań wskazują, że badani, pomimo doświadczania kar w okresie dzieciństwie przyzwalają na zachowania przemocowe w wychowaniu dzieci. Świadczyć to może według Doktorantki między innymi o niskiej świadomości wychowawczej rodziców w zakresie stosowania bezprzemocowych strategii rozwiązywania konfliktów w rodzinie. Wyniki badań zaprezentowano w oparciu o przestrzeganie etycznych standardów badań społecznych, co stanowi o dojrzałości oraz kompetencjach osobistych i społecznych Autorki pracy.

Doktorantka w zakończeniu formułuje rekomendacje przede wszystkim w kierunku upowszechniania standardów bezprzemocowych, inicjowaniu aktywności i powszechnej społecznej edukacji na rzecz wzrostu świadomości szkodliwości bicia dzieci w wychowaniu. Wnioski z przeprowadzonych badań skłaniają Autorkę do wysunięcia postulatu o potrzebie prowadzenie dalszych badań o celach eksploracyjnych, opisowych i wyjaśniających w celu planowania działań i projektowania narzędzi zapobiegania krzywdzeniu dzieci. To ważny głos w kierunku implikacji dla praktyki pedagogicznej.

W moim przekonaniu rozprawa doktorska mgr Emilii Lilianny Wasilewskiej zasługuje na pozytywną ocenę spełniając wymogi formalne, metodologiczne i merytoryczne. Jednocześnie uważam, że dysertacja stanowi cenne, wartościowe dzieło, które po dokonaniu korekty edytorskiej powinno ukazać się na rynku wydawniczym.

Monika Suska-Kuźmicka